11/11/2026

Ορθόδοξη Εκκλησία – Η κιβωτός της σωτηρίας

/ Γνώμες

Το αλώνι εκείνο, όπου προσφέρθηκε η θυσία για την αναχαίτιση τον θανατικού, προεικόνιζε την Εκκλησία, η οποία αποτελεί χώρο αγγελικό και υπερκόσμιο.

Ο άγιος Κύριλλος Ιεροσολύμων στις περίφημες Κατηχήσεις του, δίνοντας το στίγμα της Εκκλησίας, παρατηρεί: «Εκκλησία αύτη εστί διά το πάντας εκκαλείσθαι και ομού συνάγειν». Η Εκκλησία είναι πρόσκληση και πρόκληση σωτηρίας, καθώς αποστολή της είναι να καθοδηγήσει τον άνθρωπο προς τον ύψιστο σκοπό της υπάρξεώς του, που δεν είναι άλλος από τον αγιασμό και τη θέωση. Είναι η παρουσία της Βασιλείας του Θεού επί της γης και, λόγω των βαθύτατων σωτηριολογικών της προεκτάσεων, προεικονίζεται ήδη στην Παλαιά Διαθήκη. Ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς, με αφορμή την πτώση του βασιλιά Δαβίδ, όπως καταγράφεται στο Β΄ Βασιλειών, αναφέρεται στο γεγονός κατά το οποίο ο Δαβίδ, αντί να στηριχθεί στην πρόνοια του Θεού, εμπιστεύθηκε τις δικές του δυνάμεις, με

αποτέλεσμα να επέλθει θανατικό στον λαό.

Αναφερόμενος στην εξιλαστήρια θυσία που προσφέρθηκε στο αλώνι του Ορνά του Ιεβουσαίου, το οποίο βρισκόταν σε ύψωμα, παρατηρεί: «Τύπος εστίν της καθ' ημάς Εκκλησίας, ήτις κείται [...] εφ' υψηλού ούσα, χώρος αγγελικός και υπερκόσμιος».

Το αλώνι εκείνο, όπου προσφέρθηκε η θυσία για την αναχαίτιση του θανατικού, προεικόνιζε την Εκκλησία, η οποία αποτελεί χώρο αγγελικό και υπερκόσμιο. Σε αυτήν προσφέρεται η θυσία που καταργεί τον πνευματικό θάνατο, δηλαδή τον χωρισμό του ανθρώπου από τον Θεό. Η θυσία αυτή δεν είναι άλλη από την αναίμακτη θυσία της Θείας Ευχαριστίας, διά της οποίας, κατά τον άγιο Γρηγόριο τον Παλαμά, ο άνθρωπος καθίσταται ήδη απάτην παρούσα ζωή κοινωνός της ουράνιας και πνευματικής ζωής.

Ο άνθρωπος που μετέχει στη λειτουργική και μυστηριακή ζωή της Εκκλησίας καθαίρεται από τα πάθη και καθίσταται, κατά τη θεολογία του αγίου Κυρίλλου Αλεξανδρείας, φίλος του Θεού.

Αντιθέτως, όσοι απομακρύνονται από την Εκκλησία και τα ιερά Μυστήριά της αποξενώνονται από τον θεό, στερώντας από τον εαυτό τους τη ζωοποιό κοινωνία μαζί Του.

Εξάλλου, αναφέρει ο άγιος Ιωάννης της Κροστάνδης: «η Εκκλησία είναι η μητέρα ολόκληρης της ανθρωπότητας που πιστεύει ορθά στον Χριστό. Είναι ο πιο θερμός φίλος των χριστιανών και ικανοποιεί κάθε ζωτική ανάγκη της ψυχής και του σώματος. Βοηθά τον άνθρωπο με τη δύναμη του Ιησού Χριστού και του Αγίου Πνεύματος. Είναι η αγία, μεγάλη οικογένεια, στην οποία ο Θεός είναι Πατέρας μας, η Υπεραγία Θεοτόκος, η Μητέρα του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, είναι η μητέρα μας, οι άγιοι και οι άγγελοι είναι τα μεγαλύτερα αδέλφια μας, και εμείς όλοι είμαστε αδέλφια, τα οποία γέννησε η Εκκλησία μέσα στην κολυμβήθρα». Η εκκλησιολογική αυτή προσέγγιση συμφωνεί με τη διδασκαλία του αγίου Γρηγορίου του Παλαμά, ο οποίος τονίζει: «Αδελφοί ημείς έστε, ως έχοντες κοινήν μητέρα την Εκκλησίαν και την ευσέβειαν, ης αρχηγός και τελειωτής ο Χριστός». Συνεχίζοντας, επισημαίνει ότι όλοι είμαστε αδέλφια, διότι έχουμε ένα Βάπτισμα, μία πίστη και μία ελπίδα. Η Εκκλησία, διά των ιερών Μυστηρίων της, μέσω των οποίων ο άνθρωπος καθίσταται κοινωνός της θείας Χάριτος, διακονεί και κατεργάζεται τη σωτηρία του ανθρώπινου προσώπου. Κορυφαία θέση κατέχει η Θεία Ευχαριστία, κατά την οποία, σύμφωνα με τον άγιο Γρηγόριο Παλαμά, ο Χριστός «προσφέρει τον εαυτό Του και, με τη μετάληψη του Σώματος και του Αίματός Του, γίνεται ένα με εμάς και μας καθιστά ναό της Αγίας Τριάδας».

Η Θεία Ευχαριστία, επομένως, δεν αποτελεί απλώς μία θρησκευτική τελετή, αλλά το κατεξοχήν Μυστήριο της ενώσεως του ανθρώπου με τον Χριστό, διά του οποίου ο πιστός μετέχει στη θεία ζωή και πορεύεται προς τη θέωση.

Τέλος, κατά τον άγιο Κύριλλο Ιεροσολύμων, η Εκκλησία αποτελεί την κιβωτό της σωτηρίας, ακριβώς επειδή είναι Καθολική. Και είναι Καθολική, όπως χαρακτηρισπκά παρατηρεί: «Ως διδάσκουσα καθολικώς πάντα τα οφείλοντα δόγματα [...] και διά το ιατρεύειν καθολικώς παν είδος αμαρτίας, της διά ψυχής και σώματος επιτελουμένης, και διά το κεκτήσθαι εν αυτή πάσαν ιδέαν νομιζομένης αρετής». Με άλλα λόγια, η Εκκλησία χαρακτηρίζεται Καθολική, διότι διδάσκει ολόκληρη την αλήθεια της πίστεως και τα δόγματα, των οποίων η ορθή γνώση και η βιωματική εφαρμογή οδηγούν στον αγιασμό και τη θέωση.

Παράλληλα, εντός της καλλιεργούνται οι σωματικές και ψυχικές αρετές που συμβάλλουν στην πνευματική τελείωση του ανθρώπου. Η καθολικότητά της εκφράζεται και μέσω της θεραπευτικής της αποστολής, καθώς, διά της θείας Χάριτος, θεραπεύει κάθε μορφή αμαρτίας, είτε αυτή εκδηλώνεται στην ψυχή είτε στο σώμα.

Η Εκκλησία, συνεπώς, δεν αποτελεί απλώς έναν θρησκευτικό θεσμό, αλλά το θεανθρώπινο σώμα του Χριστού, εντός του οποίου ο άνθρωπος αναγεννάται, αγιάζεται και καλείται να πραγματώσει τον τελικό προορισμό της υπάρξεώς του: την κοινωνία με τον Τριαδικό Θεό. Γι’ αυτόν ακριβώς τον λόγο, ο άγιος Κύριλλος Ιεροσολύμων προτρέπει: «Εν ταύτη τη αγία Καθολική Εκκλησία αναστρεφόμενοι καλώς, ζωήν αιώνιον κληρονομήσωμεν». Η προτροπή αυτή συνοψίζει τον σωτηριολογικό χαρακτήρα της Εκκλησίας, η οποία, ως κιβωτός της σωτηρίας, προσκαλεί κάθε άνθρωπο να μετέχει στη θεία Χάρη και να πορεύεται προς την αιώνια κοινωνία με τον Θεό.

Πηγή: Σάββας Αλεξάνδρου, Θεολόγος – Διευθυντής Γραφείου Ορθοδόξου Ομολογίας, Ιερά Μητρόπολις Λεμεσού, Εφημερίδα (Κύπρου): «Ο Φιλελεύθερος», σελ. 28, § Απόψεις, «Ορθόδοξη Εκκλησία – Η κιβωτός της σωτηρίας», Δευτέρα, 9 Νοεμβρίου 2026.